

1. Kennismaking met Sri Lanka

Het is eigenlijk net als in Ierland; om een groen eiland groen te houden, heb je regen nodig. Veel regen. En die valt dan ook rijkelijk, wanneer we aansluiten in de rijen voor de paspoortcontrole op Banderanaika International Airport, het vliegveld van de Singalese hoofdstad Colombo - al gebiedt de waarheid te melden dat deze eigenlijk bij de badplaats Negombo, veertig kilometer noordelijk van de hoofdstad ligt. Niemand verblijft of verbloost ervan, behalve de pas gearriveerde toerist die de blauwe zonnige luchten uit de folder had verwacht. Ach ja, dat komt wel. Het tropische-regenbuibestendige afdak wat van de uitgang van het luchthavengebouw naar de parkeerplaats voert, geeft blijk dat die plensbuien wel vaker voorkomen.

Eenmaal in ons hotel in Marawila boeit het de meesten van ons gezelschap niet wat het weer brengt. Prioriteit is: een bed, om met een powernapje het totaal door elkaar gehusselde dagritme weer herstellen! Na ontvangst van de sleutel duik ik onder het laken en ben al snel in dromenland gesust door het geraas van de woeste Indische Oceaan, op een paar tiental meters van de balkondeur op de kust beukend.

Het was dan ook een lange en ietwat warrige heenreis, voornamelijk door de overstap op Dubai. De reusachtige Airbus 380 van Emirates vertrok strak op schema - de meest comfortabele vliegtuigstart die ik ooit heb meegemaakt; net of je dat liggend op een grote dikke hond doet, rustig, geluidsarm en het is opvallend hoe snel die enorme kist met alle bagage en mensen aan boord in de lucht is. De opvallend dikke wanden houden vrijwel al het geluid tegen van de vier gigantische, om ruim vijfhonderd ton gewicht hemelwaarts te sleuren, op volle kracht razende motoren. Binnen

zit je op bijzonder ruime stoelen, met je neus voor een digitaal scherm van I-padgrootte, tiptoetsbediend en voorzien van genoeg muziek en films om de rest van je leven door te komen. En als je dat zat bent, zijn er livebeelden vanaf de neus en de staart, over de rug kijkend van het vliegtuig, en eentje die recht naar beneden kijkt. En een mooie animatie van waar je ergens boven de wereld hangt, afgewisseld met een kompasroos die zelfs aangeeft waar Mekka zich bevindt. Handig!

Op Dubai International Airport hoef je je evenmin te vervelen. Het is een voorproefje van wat de shoppingmalls in deze absurde stad je beloven. Armanishop: check. Champagnelounge: check Oh ja, hoe zat dat ook alweer met dat alcoholverbod hier in de VAE? Ah kijk, de belastingvrije drankenwinkel - wat groot! En last but not least kun je een high-end BMW winnen, een witte uiteraard. Wie in het Midden-Oosten wil er geen witte BMW? Ons gezelschap - we hadden op Schiphol al kennism gemaakt - doet het wat rustiger aan en strijken neer voor een cappuccino, cola of muntthee neer bij Giraffe, een restaurant wat door een pittige Engelse jongedame wordt gerund.

De superioriteit van de grote Airbus blijkt wanneer we tegen drie uur in de nacht - trek er daar twee af om op de vaderlandse tijd te komen - opstijgen voor de ruim vier uur durende vlucht naar Sri Lanka in een Boeing Triple-Seven. Ook niet bepaald een modelvliegtuigje, maar het is toch allemaal net iets minder - de stoelruimte, het schermje voor je neus. Maar de kwaliteit van de verzorging staat op hetzelfde hoge peil, en ook daar zit er in de stoelrug voor je een heus stopcontact met echte 230V stroombeestjes voor je laptopje. Klasse! En dat ontbijt is ook super - net als het eerdere diner - alleen is zes uur 's morgens (inmiddels drie uur tijdopwaarts van Nederland) wel een raar tijdstip voor ontbijt.

Met het powernapje achter de rug voelt de tijd aan zoals het hoort; rond half drie in de middag. De zee doet nog steeds verwoede pogingen om het eiland op te eten. Het ziet er uit als Zandvoort op een stormachtige herfstdag, als

je even de heen en weer zwaaiende palmbomen vergeet. En de temperatuur van 27 graden. En de warme regen die verticaal onder het egaalgrijze hemeldak komt aanjagen. Een mooi contrast wordt gevormd door de hartverwarmende gastvrijheid van het Singalees hotelpersoneel. Hun looks en hun Engels doen je denken dat je in India bent - maar op de busreis vanaf het vliegveld merk je dat het er eigenlijk niet veel op lijkt. Okee, je hebt het linksrijdende, ietwat chaotische verkeer, de autorickshaws die hier 'threewheeler' heten, de Tata-trucks en de bussen van het postkoloniale

en India-gerelateerde merk Lanka-Ashok-Leyland. Maar het is schoon en rustig - volgens reisleidster Lot 'India voor watjes'. Maar ik vind het meer op Vietnam lijken, en na de uitstapjes van de volgende dag wordt dat alleen maar bevestigd.

Dat komt ook doordat deze 'Western Province' van het eiland katholiek is. Heel erg katholiek zelfs! Het ritselt er van de kerken, katholieke onderwijsinstututen en kruisbeelden op de hoeken van de straten - ware monumentjes - waarvoor een smartelijke Maria een gevallen en bloederige, zo op het oog in doodsstrijd verkerende Jezus omarmt. Wie had dat gedacht van een boeddhistisch land! Die christelijke touch maakt, samen met de sierlijke Aziatische huizen, dat het er meer Frans dan Engels-koloniaal uitziet. De oorzaak van dat catholicisme ligt bij de Portugezen, die hier een tijdje de baas zijn geweest. van 1505 tot 1658 om precies te zijn, waarna de Hollanders oftewel de VOC het hier voor het zeggen kreeg, ruim 140 jaar maar liefst - tot de Engelsen de handel overnamen.

Ook de Hollanders hebben kerken achtergelaten, maar vooral hun stempel op de taal. Zo vind je in deze streek veel dakpannenfabrieken, waar ze - je raadt het al - dakpannen maken. Niet zo bijzonder natuurlijk, tot je merkt dat die dingen in 's lands taal ook gewoon 'dakpan' heten! Verder heet een kerk in het Singalees 'kerk', ligt ernaast het 'kerkhof', sla je handelswaar op in een 'pakhuis', werkt de 'secretaris' van de 'dakpan'-fabriek achter een 'lessenaar' met een 'laatje' eet hij thuis 'aardappels' en bezoekt op zijn tijd het 'kakhuisje'. Wel redelijk verbasterd in die tussenliggende eeuwen, maar je haalt het er nog wel uit.

Op de tweede dag bezoeken we bij Marawila het 'Dutch Channel', een kustwaterweg die inderdaad door de Hollanders is gegraven, maar nu is teruggevorderd door diverse riviertjes. Er doorheen varende waan je je in de tuin van Eden; de immense kokospalmen, mangroves en fruitbomen die bananen, papaja's, mango's en de lychee-achtige vruchten met hun rode stekelvel leveren. In en om het water vind je varanen, ibissen, ijsvogeltjes en niet te vergeten de waterhoentjes, die in het Singalees - okee, je raadt het al hoe ze die noemen. Het is prachtig en als we uit de boten stappen word je omringd door groetende mensen en kindertjes die om op te vreten zijn.

Die eerste dagen voelen bekend, het gevoel van: 'ik ben weer thuis, ik ben weer in Azië!' Een fijn gevoel. Benieuwd wat de komende dagen gaan brengen; ik ga me er helemaal in onderdompelen.

2. Adam was here, Eva stayed here

Terwijl ik zo in de bus, terwijl we naar ons overnachtingsadres in Pollonaruwa (dat spreek je uit zoals je het schrijft) rijden zit te typen, valt het me op hoe snel het landschap wisselt. Zo rijd je in de kustvlakte en dan plots ben je in het heuvel- of bergland. Sri Lanka is maar een klein land; zo groot als Nederland en België samen en met een bevolking van twintig miljoen iets minder dicht bevolkt. Je hebt de steden, die niet zo groot zijn, met daartussen dorpen en regionale stadjes. En ook op het platteland vind je huizen, eigenlijk wonen overal wel mensen. Net als bij ons eigenlijk.

Van plek tot plek rijd je - dat zal je niet verbazen - over wegen, en die zijn opvallend goed. Mooie tweebaans wegen met brede bermen voor de brommertjes, overal strak asfalt, chapeau! En zoals dat hoort in een Aziatisch land wordt het asfalt goed benut. Tripleren is geen probleem; je wijkt wat uit, remt wat af en hopla, iedereen is elkaar zonder

blichschade of erger gepasseerd. We zijn nu echt in het Boeddhistische gedeelte, dus alles wat de weg oversteekt wordt ontzien. De veelvuldig voorkomende, kleine, kortharige en blonde hondjes die allemaal van hetzelfde onbestemde merk lijken te zijn, varanen - sommige zijn heuse draken van anderhalve meter, apen, leden van de lokale bevolking en olifanten - al gaan die hoofdzakelijk 's nachts op pad.

Net als bij ons is niets ver van elkaar. Het wegennet is uitstekend bewegwijzerd, tweetalig nota bene; Singalees en Engels, en ondanks het linkshandige verkeer doet men de afstanden - net als in India - in kilometers. Best wel handig! Vandaag zag ik bij ons vertrek uit Anuradhapura (met de klemtoon op de vierde lettergreep 'ha') op de wegwijzer staan: Colombo, 200 km - dat is best wel een rit voor lokale begrippen.

Sri Lanka heeft een indrukwekkende, lange en fameuze historie die teruggaat tot het begin van de schepping: legenden vertellen dat dit paradijselijke eiland . . . tromgeroffel . . . HET paradijs was. Jawel lieve kijkbuis kinderen, het enige echte, met Adam, Eva de appel en de slang. Na de zondeval vertrok Adam noordwaarts richting India, over de sinds de laatste ijstijd overstroomde landtong die in geologische termen nog steeds Adam's Bridge heet. Leuk detail is dat dit een legende van de moslims is; je ziet hier naast de vele Boeddhistische tempels en de iets minder aanwezige Hindoe-gebedshuizen veel moskeeën en christelijke kerken, en alles gaat in pais en vree met elkaar om. Oh ja, op die Tamils kom ik nog terug.

De opgetekende geschiedenis gaat terug tot 543 voor Christus met de komst van de Indiase prins Vijaya, genaamd 'Afstammeling van de Leeuw' - en nu weten we meteen hoe die grote kat in landsvlag en -wapen terecht is gekomen. Hij vestigde het Singalese koninkrijk waarvan later Anuradhapura de hoofdstad werd; een enorm complex wat er om vraagt om pr fiets te worden bezocht. Hedendaags hoogtepunt - en dan speciaal voor de boeddhisten onder ons - is de Sri Maha Bodhi. Leuk he, die onuitspreekbare

namen, hou je maar vast want hier komen er nog een paar. De Sri Maha Bodhi werd in 247 voor Christus door de Indiase keizer Ashoka geschonken aan de eerste boeddhistische koning van Sri Lanka, Devanampiya Tissa. Ashoka stuurde hiervoor zijn dochter Sanghamitta en haar broer Mahinda.

Nou zul je je afvragen, wat is dat dan voor iets waarvoor het prinsenvaar de boot nam? Welnu, het was een stek van de heilige Bo-boom waaronder Boeddhha himself het licht zag. Het stekje is in 2200 jaar uitgroeid tot een enorme boom

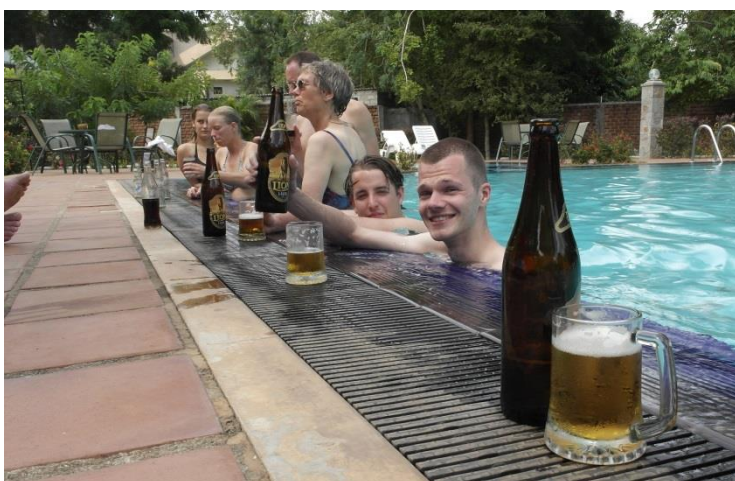

achter een gouden hekwerk, aan vier zijden geflankeerd door een drukbezocht heiligdom waar men geschenken neerlegt: eten, kleding, bloemen - de eerste twee voor het in stand houden van de monniken, die achter het hek de spullen eerst aan de voet van de boom leggen. Het terrein wemelt van de biddende groepjes mensen en kleine gouden hekwerkjes waarachter nieuwe loten van de Bo-boom liefdevol worden verzorgd. Oh ja, het gaat technisch gezien dus gewoon om een ficus.

Achter de Bo-boom rijst als een fata morgana de enorme, witgeschilderde Ruwanweli Seya-dagoba (of stoepa) op. Het honderd meter hoge, door grote apenfamilies omgeven bouwwerk is massief en stamt uit de 2e eeuw na Christus. Je kunt een stukje eer aan Boeddha bewijzen door er zeven keer met de klok mee (nooit andersom!) omheen te lopen, maar ons tijdschema staat slechts drie keer toe. Een andere beperking is de hitte van het stenen platform waar het ding op staat; de zon staat inmiddels recht boven ons, de temperatuur is 37 graden en de voetjes zijn bloot - Boeddhistische en Hindoeïstische heiligdommen bezoek je blootsvoets. Ik durf niet te raden naar de temperatuur onder de voetzolen, maar moet steeds denken aan die mensen die over hete kooltjes lopen.

Terug in ons hotel laat ons hele gezelschap zich in het riante zwembad plonzen om de voetjes even af te koelen - en de rest ook natuurlijk. Het personeel is ons uitermate welgezend; niet alleen zijn het reuze lieve mensen maar we brengen uiteraard ook geld in het laatje. Zo hebben we gisteren de hotelbar qua bier losgedronken, maar - zo merken we al snel - ze hebben weer nieuwe voorraad en ze hebben hier al zoveel Hollanders gehad dat ze er geen punt van maken om ons biertje, of lunch, op de rand van het zwembad te serveren.

Vlakbij Anuradhapura ligt Mihintale, ook al zo'n heiligste der heiligsten: dat is namelijk de plek waar de Bo-boomstek van eigenaar verwisselde. Het ligt op een heuvel vanwaar je de zon prachtig kunt zien ondergaan, en al wachtend zit ik met reisgenote Lucette te kletsen over wedergeboorte tot de herrie van de avondpuja in de tempel achter ons een gesprek onmogelijk maakt.

Deze nieuwsbrief is ietwat verlaat vanwege het ontbreken van fatsoenlijke wifi; Sri Lanka investeert enorm veel in onderwijs, infrastructuur en economieboost (in 2012 groeide de economie 8%, hoezo crisis) en je kunt het nauwelijks meer een derdewereldland noemen - maar het digitale netwerk is nog een relatief braakliggend terrein.

3. Thee & Tamils

'Tamil' is nog steeds een beladen woord hier. Inderdaad; nog steeds. Want dat zeer tussen de Singalezen en de Tamils dateert al van heel lang geleden. Toen prins Vijaya in 543 voor Christus zijn Singalese koninkrijk op dit eiland stichtte, kon hij niet weten dat de toekomst een continu handjeklap tussen de twee uit India afkomstige volkeren zou betekenen. Het grote verschil is dat de Singalezen zich zouden ontwikkelen tot de lokale bevolking van het eiland, en het zelfs diens naam zouden geven - Sinhala, later door de Portugezen, Hollanders en Engelsen verbasterd tot Ceylon - terwijl de Tamils hun Zuidindische roots trouw zouden blijven. Toch waren die afgedwongen troonwisselingen tussen beide bevolkingsgroepen relatief geweldloos, in tegenstelling tot de latere koloniale conflicten tussen Singalezen en Engelsen. Het betekende meestal een verhuizing van de residentie; eerst Anuradhapura, toen Pollanurawu en Kandy, tot en met het huidige Colombo.

Toen de door de Hollanders aangelegde koffieplantages ten onder gingen aan ziektes, gingen de Engelsen hun nog tot op de dag van vandaag bestaande theeplantages aanleggen in het bergland. Voor het theeplukken haalden de Britten Tamils uit Zuidindia, en het zijn nog steeds diezelfde Tamils die dit arbeidsintensieve en slecht betaalde handwerk verrichten. De mensen wonen onder slechte omstandigheden in 'lines', langwerpige gemeenschappelijke woongebouwen waarin het met name voor de vrouwen slecht toeven is.

Toen Ceylon (als lid van het Britse Commonwealth) onafhankelijk werd in 1948 was dat voornamelijk een feestje voor de overwegend boeddhistische Singalezen; iets waar de hindoeïstische Tamils niet echt blij mee waren. Een en ander werd verscherpt bij het aannemen van de Sinhala Only-wet in 1956, wat inhield dat de Tamils naast hun eigen taal ook het Singalees moesten beheersen.

Bij het uitroepen van de onafhankelijke republiek Sri Lanka in 1972 begonnen de Tamil Tijgers hun strijd voor een autonoom gebied in het noordoosten van het eiland; eerst politiek maar bij uitblijven van resultaten met meer en meer geweld. In 1983 is er echt sprake van een burgeroorlog die tot mei 2009 zou duren; dan slaagt het Srilankaanse leger er (met Chinese steun) in om de Tamil Tijgers op hun knieën te dwingen en een einde aan de oorlog te maken. En sindsdien mag het Tamil ook weer als tweede landstaal gebruikt worden.

Die Engelsen voelden zich maar wat thuis in dat bergland, en als we vanuit Kandy omhoogrijden naar Sri Lanka's hoogstgelegen en door diezelfde Engelsen gestichte stad, het op 1900 meter hoogte gelegen Nuwara Eliya (wat ook geen Europese hond kon uitspreken, dus werd het Nurelya), zien we waarom. Het uitbundige regenwoud maakt langzaam plaats voor naaldbossen en de uitgestrekte, met enorme eucalyptusbomen bespikkelde theeplantages, terwijl de moessonwind steeds dikkere grijze wolken doet opstapelen tegen de berghellingen. Het eerste wat we van de stad zien is een rijtje twee-onder-een-kaphuizen, compleet met erkertjes, die inclusief de mist en de regen zo uit de suburbs van Newcastle lijken te zijn ontsnapt. Geen wonder dat ik enorme zin krijg in een Shepherd's Pie en een pint in de lokale pub.

Echter, bij nadere beschouwing is Nuwara Eliya de meest op India lijkende stad die ik totnutoe ben tegengekomen op dit eiland; iets wat te wijten valt aan het grote aantal Tamils wat hier woont. Rond de markt en het busstation (die busstations zijn echt heftig hier!)

is het een leuke chaos van winkeltjes en door moslims gerunde bazaarshopjes, waar je hoofdzakelijk B-keus merkkleding uit de Srilankaanse sweatshops kunt kopen.

Als anachronisme prijkt er een heuse westerse supermarkt tussen. Van daar uit is het maar een paar minuutjes met de tuktuk - de moessonregen barst na de middag uitbundig en overvloedig los - naar het uiterst Britse en uit 1826 stammende Grand Hotel, wat aan de buitenkant wemelt van het zwartwit vakwerk, erkertjes en schoorstenen, terwijl het van keurig in uniform

gestoken personeel wemelende interieur een tijdgetrouwe kopie van de Titanic lijkt. We gaan hier uiteraard voor de High Tea, die geserveerd wordt in de overdekte en van uiterst aangename terrasverwarmers voorziene Tea Garden - door al die regen is het ondertussen een herfstige 16 graden. Hoezo tropen! Het eerste wat we in ons eigen, in het centraal gelegen hotel doen is een aangename warme douche om weer op temperatuur te komen.

Overigens is het reuze lekker om weer eens onder een dekbed te slapen, zonder airco of plafondpropeller. Daar zullen we straks met genoeg aan terugdenken in de tropische warmte van het laagland - de 'wet zone' aan de zuidwestkust - waar we vandaag via lokale bus en trein naar gaan afdalen.

Thee! Ik noemde het al. De door de Hollanders aangelegde koffieplantages hadden dus door die infectieziekte het loodje gelegd, en nu is dit - net als bovenbuur India - een thee- en Nescaféland. Wereldwijd is de Ceylonthee een begrip en je kunt hier dan ook overal een heerlijk bakje thee krijgen. Overal in de bergen zie je de theeplantages; lage struiken van 60-70cm hoog die op onwaarschijnlijk steile hellingen groeien, Ze horen allemaal bij domeinen, waarvan de - in de regel Schots klinkende - namen trots op stenen muurtjes langs de weg staan vermeld, en die even trotse oprijlanen hebben als ware het whiskydistilleerderijen of wijnhuizen. Die leiden alleen niet naar een destilleerderij, kasteel of landhuis, maar naar een

enorme, vier verdiepingen hoge golfplaten fabrieken waarin de geplukte thee gedroogd, gefermenteerd, gebroken, gesorteerd en verpakt wordt in enorme balen. Op weg naar Nuwara Eliya bezochten we zo'n 'estate'; Glenloch, waar een sympathieke en humorvolle Singalese dame ons uitlegde hoe het hele proces in z'n werk gaat. Zo leerden we dat de in het proces vrijkomende bladnerven als compost op de plantages hergebruikt wordt, en dat wereldwijd theezakjes gevuld worden met het overschot van het sorteerproces; het goedkope theestof. Dat geeft weer iets om te overdenken!

4. Beestjes

Ik lees net dat Sri Lanka de wereldranglijst aanvoert als het gaat om dodelijke slangenbeten. Interessant! Want er staat niet bij om hoeveel mensen er het loodje leggen na een confrontatie met de tanden van zo'n reptiel. En we zijn nu toch al anderhalve week op dit eiland, allerlei beesten en uithoeken en natuurgebieden gezien - maar nog geen enkele ontmoeting met zo'n dier.

Reptielen te kust en te keur natuurlijk. Ik noemde eerder al de varanen die hier respectabele - overig geen mensenlevenbedreigende - afmetingen krijgen, en in dit Boeddhistische land alle medewerking en voorrang krijgen wanneer ze op hun bedaagde tempo de weg willen oversteken. Dan heb je de kleine kameleonnetjes die je, meestal vanaf de bovenste tak van een struik je met één van hun mal rondtollende ogen blijven volgen, terwijl het andere op prooi-insectjes blijft focussen. En vandaag zagen we in het Uda Walawe National Park heuse krokodillen die in de vroege ochtendzon op de oever hun accu lagen op te laden - kleintjes van handtasformaat maar ook reuze knapen waar best een mens of een halve gnoe in zou passen.

Door dat Uda Walawe National Park hielden we een heuse safaritocht met Landrovers, en daar waren we vroeg in de ochtend voor op pad gegaan. En mit Erfolg: we waren de poort amper gepasseerd toen we onze eerste olifant zagen. Officieel de tweede; op weg naar Kandy spotten we een behoorlijk mannetje die, al brommers kiek'nd, achter onze bus de weg overstak. Maar deze stond rustig en nog ietwat ochtend-duf lekker te fourageren. Op het eind van de safaririt kwamen we nog een mannetje met zeldzaam grote slagatanden tegen. De Indische olifant is dan wel een

maatje kleiner dan z'n Afrikaanse neefje, het zijn toch behoorlijke beesten die je, vanuit de diepvries, niet zomaar in een uurtje ontdooit. Die slagatanden zijn trouwens een zeldzaamheid en dat is maar gelukkig ook, dat maakt ze relatief oninteressant voor de stroperij. Dat oversteken is hier een groter probleem, en dan met name op het spoor. Ik heb foto's gezien van door treinen aangereiden olifanten en dat is een behoorlijk zielig gezicht.

Er zijn ook beestjes die - gelukkig - opvallen door relatieve afwezigheid, en dat zijn muggen. Oh ja, vanochtend kwam ik er eentje tegen in de badkamer van ons hotel. Ik noemde hem: badkamer mug. Maar in een automatische reflex heb ik hem vermoord, en dat in een boeddhistisch land . . ik was er behoorlijk verdrietig om, maar na wat peptalk van mijn kamergenoot Aad kan ik weer genieten van de schitterende ambiance van onze huidige stek. Ik geef toe dat ik qua vertellen een beetje van plek naar plek spring, maar we zitten inmiddels aan de Srilankaanse zuidkust, in een prachtig strandhotel niet ver van Galle. Kamer met een terrasje onder de palmbomen, tien meter van het strand, heerlijk!

Alleen is het een beetje een vreemde combinatie. De door de westmoessonwinden opgezweepte Indische Oceaan buldert met Noordzee-achtige brekers op het brede strand, waarachter het met palmbomen omzoomde hotel ligt - compleet met prachtig zwembad met aan de ene kant de grote bar en aan de andere het

restaurant, waar gisteren een plaatselijk bandje z'n best deed op Calypso-achtige muziek. Hun ietwat vreemde gitaararrangementen waren gebaseerd op de meest uitlopende deuntjes, van Chiquitita tot het Smurfenlied, en soms verongelukten die op een afgrijselijke manier. Maar ja, wat wil je in een land dat zo'n gruwelijk, Eric the Viking-achtig volkslied (de Monty Python-versie) heeft, compleet met meebalkende ezel. Google maar eens in YouTube op 'Sri Lankan National Anthem' - dan weet je precies wat ik bedoel. Nee, prachtig land hoor, maar muziek? Not.

Deze regio is in 2004 zwaar getroffen door de tsunami. Herinner je je die beelden van toen nog? Je zag een door de vloedgolf van de rails gegooiden trein, waarin honderden mensen de verdrinkingsdood vonden - die spoorlijn, tussen Galle en Matale, ligt hier pal achter het hotel. Hoe verschrikkelijk het was: achteneenhalf jaar later wil Dewa, onze Srilankaanse reisleader, er niets over vertellen, dat trekt hij niet. Je ziet er hier - buiten sommige lege plekken waar fundamenten nog herinneren aan het feit dat er iets gestaan heeft - bijna niks meer van, die catastrofale seconden waarin een complete paradijselijke kust tot een rampgebied werd gereduceerd waarin 50.000 Srilankanen - en toeristen; december is hier hoogseizoen waarin de woest beukende oceaan verandert in een lauw kabbelende knuffelzee - de dood vonden. Als je hier op de eerste etage achter het zwembad staat, komen die beelden van toen ook weer boven, die grauwe golf die door de palmbomen breekt en alles verslindt; zwembad, ligbanken, mensen.

Maar nu zijn de dreunende brekers een aangenaam geluidsdecor waarop je heerlijk pit. Jammer genoeg kunnen we de hotelkamer niet open laten staan vanwege de vele zwervhonden en de Russen - het lijkt erop dat we hier in de oostblokgetto van het hotel wonen. Toen we hier gisteren aankwamen zat er een enorme Moskoviet op het ligbed voor onze kamer - zo eentje bij wie er automatisch een nieuw biertje uit z'n rechterhand groeit.

Maar nu weer even terug naar 's lands fauna. Dit land barst van de hondjes; sympathiek ogende, kortharige blonde beestjes met een krulstaart. Zij zijn niet allemaal even fris en ze zitten regelmatig te kickstarten. Hun favoriete stek is midden op de weg, en dan mogen ze maar wat blij zijn dat ze dat in een boeddhistisch land kunnen doen. Qua kleur en formaat lijken ze veel op de aapjes die hier veelvuldig voorkomen - prettig is het wel dat je die hier aan de kust niet ziet; nu kun je rustig je mobieltje, bril en sletsen op de ligbank aan de rand van het zwembad laten liggen.

Een beest wat je erg weinig ziet is de zeeschildpad. Waarschijnlijk omdat ze in zee wonen, maar het probleem is dat ze aan het uitsterven zijn. Door het toerisme en de visserij vinden ze weinig ongerepte stranden waar ze hun eieren kunnen leggen, en op de plekken waar dat wel gaat worden de eieren opgegraven en soldaat gemaakt door de zwervhonden. In het dorpje Koggala, een kilometer van hier naar het westen, is een Sea Turtle Nursery gevestigd waar ze de eieren opgraven en op een veilige plek binnen hun terrein herbegraven - het lijkt wel een moestuintje op het strand, compleet met prikbordjes waarop de soort, de legdatum en het aantal eieren op staat vermeld. Als ze uitkomen worden ze netjes door het personeel in zee uitgezet. Een tweede taak is de opvang van zieke of gewonde dieren. In een van de bassins zwom een enorme volwassen schildpad, zo'n 70cm lang, die zijn rechter voorflipper miste - ze willen nog wel eens in de schroef van

een vissersboot terechtkomen. Sommige zieke dieren kunnen weer terug naar de zee, maar andere - zoals die met de missende flipper - kunnen dat niet meer. Zij mogen hun dagen (en dat kunnen er heel veel zijn . . .) slijten in de Nursery. Een mooi initiatief in dit paradijselijke land.

5. Voor de gein met bus en trein

Bussen! Het is onvoorstelbaar hoeveel bussen er op Sri Lanka rondrijden. Je hebt de rode staatsbussen, en de wit-tot-veelkleurig beschilderde exemplaren van privéondernemingen. Het reizen kost bij beiden bijna niets en is niet echt oncomfortabel zolang je het postuur hebt van een Singalees of Tamil (tenger en max. 1,70m). Staats- en privébussen beconcurreren elkaar en rijden volgens een strak schema. Dat maakt ze de baas van de weg; ze rijden gewoon weg van de halte, ongeacht het andere verkeer en of ze mogelijk ingehaald worden door een vrachtwagen, tuktuk of bijvoorbeeld onze toeristenbus van het gerenommeerde merk Hua Shen - en dat levert weer een van de bekende tripleersituaties op. Maar geen nood; iedereen rijdt zowiezo langzaam; men wijkt wat uit of houdt in en alles passeert elkaar zonder ongelukjes.

Over dat langzaam rijden. Het is niet helemaal duidelijk wat nu de maximum snelheid is; de ene partij dicteert 60, de andere 70 km/u. Een uitzondering vormt de Southern Expressway; 's lands enige vierbaans snelweg met ongelijkvloerse kruisingen, een 100km lang traject tussen Colombo en Galle wat men echter rap aan het uitbreiden is in beide richtingen. Het is een prachtig stuk asfalt, compleet met het mooiste wegrestaurant wat ik ooit gezien heb, een compleet overdekt winkelcentrum van glas en roestvaststaal. Op de expressway mocht je 120, maar de Srilankanen konden echt niet overweg met zulke astronomische snelheden - en hun wagenpark evenmin. Vanwege het vele aantal eenzijdige ongelukken en overleden koppakkingen is de maximum snelheid verlaagd naar 100km, en dat lijkt goed te gaan.

Maar nu even terug naar de lokale bussen. Vanuit Nuwara Eliya hebben we een knus OV-dagje gedaan; na ons eerst voor een veilige afdaling uit de bergen hebben laten zegenen in de vlak buiten het stadje gelegen Sita Amman-tempel - een heel Hindoeïstisch ritueel met vuur, het noemen van al onzer voornamen en een duimdruk op onze voorhoofden wat een mooie oranje stip opleverde - pakten we de lokale bus naar het tien kilometer verderop gelegen treinstation van Nanu Oya. Het busreizen verschilt niet echt veel van bij ons; je koopt een kaartje, stapt in, en wanneer je eruit wilt trek je aan het touw wat van voor tot achter langs het plafond loopt, en wat een fietsbel boven het hoofd van de chauffeur bedient. De bus heeft van die mooie klapdeuren, maar die blijven voor het gemak open.

En dan de trein. Het in de mist en regen gelegen station van Nanu Oya belooft heel wat; een mooie overkapping met heuse toiletten en restauratie, de laatste bemand door een vriendelijke Singalees. Ze hebben hier trouwens ook een Fyra-achtig debacle; om het materieelpark te vernieuwen hebben de Srilankaanse Spoorwegen in India nieuwe treinstellen aangekocht, maar die staan defect en werkeloos te vegeteren op een emplacement bij Colombo. Om dit hiaat op te vangen heeft men o.a. Chinese dieseltreinen gekocht, kennelijk volle want als de onze voor komt rijden stroomt er een welhaast eindeloze massa Chinezen uit voordat wij kunnen instappen.

Een in smetteloos wit gehulde stationschef blaast op een fluitje en de trein zet zich in beweging. Gelukkig houden ze zich aan de Indiase regels; de deuren blijven gewoon openstaan tijdens de rit zodat je lekker naar buiten kunt hangen. Het gaat niet echt hard op het bochtige en hobbelige bergtraject, maar je moet wel opletten dat je niet een

ongewilde duik maakt - het traject voert over hoge bruggen en langs steile en diepe afgronden. We rijden eerst door de mist, maar als het spoor gaat dalen komen we onder de wolken en ontvouwt zich een prachtig panorama van berghellingen vol naaldbossen, theeplantages en vriendelijk zwaaiende mensen langs het spoor.

Wat de Sri Lankaanse treinen ook gemeen hebben met de Indiase, is de hoeveelheid wederverkopers aan boord. We hadden ons al gewapend tegen de trek door middel van koekjes en knabbels, maar dat was niet nodig geweest. Je kunt heerlijke, nog warme geroosterde pinda's kopen, en idem dito masala- en curryballetjes, netjes in papieren, van oude reclamefolders en schooltoetsen (compleet met cijfer en opmerkingen van de leraar in het Singalees) gevouwen zakjes.

Na tientallen stops op grote en kleine stationnetjes komen we dan na vier uur aan op onze eindbestemming voor deze rit; het backpackersparadijs Ella op 1200 meter boven zeeniveau. Van hieruit vervolgen we onze reis naar de Sri Lankaanse zuidkust, een gebied wat vanouds bevolkt wordt door stemmers op de regeringspartij en wat dan ook behoorlijk voorgetrokken wordt als het gaat om de investeringen qua infrastructuur. Overall wordt aan de weg gewerkt, er is een nieuwe (de tweede internationale) luchthaven gebouwd en een gigantische haven aangelegd. Jammer alleen dat de luchthaven is gebouwd in een vanouds vogelrijk natuurgebied, en dat de haven een rotsdrempel voor de kust heeft waardoor rederijen hem niet willen gebruiken. Ook hier dus herkenbare missers van HSL- en Betuwelijnformaat. Maar: er wordt aan gewerkt . .

Oh ja, nog even terugkomend op die spoorwegen. Die blijken op de een of andere duistere manier reuze aantrekkelijk voor voetgangers. Maar daar hebben ze iets op gevonden; een van-dik-hout-zaagt-men-planken-campagne via affiches met daarop in de drie landstalen 'Pas op: treinen!', vergezeld van niet mis te verstane foto's van een met bloed besmeurde locomotief en een lijk met afgerukte ledematen op de rails. Zo doe je dat!

6. De mens . .

Eigenlijk kan ik helemaal geen verschil zien tussen Singalezen en de inwoners van het bovenbuurland India. Het zijn dezelfde donkerbruine, mooie, zwartharige en humorvolle mensen met hun karakteristieke koppen. De eersten met wie we kennismaakten waren onze Srilankaanse chauffeur Ajith, diens rijder Priyanthe en onze gids Deva. Ajith verdenk ik ervan dat hij geen Engels spreekt, maar het is een vriendelijke vent die zijn kale kop onder een petje verbergt, en die het 'goodmorning' en 'thanks' beantwoordt met een brede grijns en een hoofdknik. Priyanthe ziet er met zijn korte krullen uit als een soulster uit de vroege negentiger jaren. Hij spreekt wel een woordje Engels, en naast zijn taak als waterverkoper op de bus (de koelkast zit altijd vol literflessen drinkwater, en er is ook nog ruimte voor gekochte yoghurtjes, chocolade en andere niet warmtebestendige spullen) zorgt hij ervoor dat er een laag flessenkratje voor de deur van de bus staat bij wijze van opstapje.

Deva is een heel ander verhaal; een jonge, slimme vent die beroepsmatig met toeristen omgaat. Dat doet hij sinds een aantal jaren in Singapore, maar we treffen het dat hij nu weer even 'thuis' is en ons van allerlei achtergrondinformatie voorziet, of het nu gaat om de rijke geschiedenis van dit land, of om ons wat meer van de taal bij te brengen dan de gebruikelijke groet 'Ayubowan!' die je, net als het Indiase 'Namasté' uitbrengt met de handen in de 'avé maria'-positie zoals ik dat noem; met de palmen tegen elkaar en de duimen tegen het borstbeen. In de bus krijgen we zelfs het begin van het Singalese ABC, compleet met wat hier voor 'aap noot mies' doorgaat.

En ook al zie je dat hij af en toe van vrijpostige Lot schrikt – die hangt lekker spontaan iedereen om de nek, Singalees of niet – hij heeft een ruim en bijna Westers

gevoel voor humor. Op de dag dat we met de trein afdaalden vanuit Nuwara Eliya had hij een mooie kuif, en hem daarop aangesproken 'Deva, you look like Elvis!' kreeg ik als antwoord 'That's my train hair'.

Dat je hier in Azië bent, merk je aan de welbekende spraakverwarringen die tussen toerist en local kunnen ontstaan. Zo kwamen we op een van de eerste dagen, tijdens de fietstocht in Anuradhapura, in een roadside winkeltje waar we allemaal iets te eten en drinken kochten met versgeflappentapte grote biljetten. Daar had de uitbaatster niet van terug, letterlijk. 'Wait – you get change later' vertrouwde ze me toe. Toen ik de bui zag hangen, en een zakje zoutjes en nog een fles water voor m'n wisselgeld wilde, werd dat uiteraard niet begrepen en wilde ze betaald krijgen. 'Maar dit is net zoveel als mijn wisselgeld!' 'Yes yes, you'll get change later!' Uiteindelijk gingen omstanders zich er in het Singalees mee bemoeien zodat de verwarring nog groter werd. Tijd om Deva er bij te halen, en na hem het probleem uit te hebben gelegd wist hij met een enkele volzin alle neuzen de goeie richting op te krijgen. Geweldig; dat zijn van die momenten waar je zeker op dat moment maar weken later nog een grijns van op je gezicht krijgt.

Wat ook Aziatisch is, zijn de – vooral jonge – mensen die een praatje met je willen maken, puur om hun Engels te oefenen. Je denkt dan in eerste instantie dat ze iets van je willen, of je iets willen aansmeren, maar dat is niet hun belangrijkste motief. Mensen zijn hier nog in anderen geïnteresseerd. Zo sprak ik op het strand van Koggala een jonge strandwacht, die me z'n levensverhaal vertelde – hij studeerde tot zijn vader plotseling overleed, en hij en zijn zus voor het gezin moesten zorgen. Voor de studie was geen geld meer, en geen tijd. Dan verwacht je onbewust een uitgestoken hand, maar nee hoor. Hooguit dat ik me bij hem moest

melden voor een tuktuk naar het dorp, of als ik souvenirs wilde kopen – dan had hij wel een goed adresje. Wat hem waarschijnlijk ook wat procenten opleverde – niks mis mee.

Je moet in dit land slim zijn, daar draait het om. Net als die twee paalvissers bij Matara, die hun in de woeste westmoessonbranding staande paal opzochten om te gaan 'vissen'. Met een hengeltje zonder lijn . . . ach ja, als de toeristen maar een plaatje kunnen schieten. En natuurlijk steek je ze dan wat roepies toe. En zelfs wat ballonnen, voor de kids – al zijn die al groot. 'Everyone likes balloons'. Misschien worden die ook wel verpatst.

Net al pennen, waar iedereen om vraagt. Vreemd is dat toch, die Aziatische pennenobsessie. De liftboy van ons hotel in Kandy werd samenzweerderig als het ouderwetse dubbele schaarhek dicht zat en de lift zich in beweging zette; hij fluisterde dan als een klein jochie of je pennen voor zijn kinderen had. En natuurlijk geef je hem dan een pen. Maar de volgende dag herhaalt het pennenritueel zich op precies dezelfde manier – zou die man echt zoveel kinderen hebben? En dan nog, op de markt zie je pennen liggen en die kosten bijna niks, zelfs voor de Srilankanen niet. Maar dat komt waarschijnlijk doordat al die pennen van toeristen zijn gebijst.

Kinderen vragen ook om pennen. Net als in India moeten kinderen goed leren schrijven met een potlood, en pas als ze een zekere begaafdheid hebben krijgen ze daarvoor een pen als trofee. Dat was bij ons vroeger ook zo, in de kroontjespennentijd. Potlood kon je tenminste uitgummen. Je bederft dus het schoolsysteem als je kinderen pennen gaat geven. Maar ook die kindertjes ga je haast verdenken dat ze meedoen aan de toeristenpennenbiznis. Het feit dat ze achter je aanhollen en om toffees vragen is dan heel wat steekhoudender: die zijn hier nog aardig aan de prijs, en zijn zelfs niet eens in iedere supermarkt te vinden.

Net als in zoveel niet-Westerse en op Engelse leest geschoeide landen dragen de schoolkinderen hier uniformen. Keurig in het wit; overhemd met schoolstropdas – ook de meisjes – en lange broek of rok, zelfs witte sokken en schoenen. In de oude koningsstad van Pollonaruwa gingen we samen op met een grote groep tienerscholieren, prachtig gezicht, die donkere lachende koppies met blinkende ogen en tanden. Het valt op hoe weinig herrie zo'n grote groep veertien- en vijftienjarigen hier maakt, zelfs als ze met een extreem lange of superblonde westerse toerist op de kiek mogen gaan. Geweldig! Het valt dan ook op hoe degelijk ze onderricht krijgen in het culturele erfgoed van hun vaderland, dat is iets wat bij ons ondertussen ook al wegbezuinigd is.

Maar ja, ons rijke westen begint passé te lijken. We hebben ons uitverkocht aan Azië; daar maakt men nu onze telefoons en onze kleding – omdat zij dat goedkoper kunnen dan wijzelf – en inmiddels waarschijnlijk ook beter. En zo is dit werelddeel de rijzende ster, en hebben de prachtige mensen in dit land de toekomst.

7. Paradijseiland

De Boeing 777 van Emirates is al een tijdje aan het dalen, als er een lichtpuntje opduikt in het avondlijke beeld van de neuscamera. Het puntje groeit uit tot een trapeziumvormig vlekje wat uitdijt tot iets wat wel op een vliegdekschip lijkt. Dan schieten de drempellichten onder het neuswiel door, en zet de piloot de kist neer op het vliegdekschip – ehm, ik bedoel natuurlijk: Ibrahim Nasir International Airport, het op een minuscuul atoleilandje liggende en alleen per boot (of watervliegtuig) bereikbare vliegveld van Malé. We zijn gearriveerd op de Malediven.

Het vliegveld ademt al de vakantiesfeer die je hier verwacht. Hier geen slurven; gewoon een trap en daarna een korte wandeling over de zoelwinderige tarmac, waarbij je ouderwets platgereden kunt worden door een bagagetreintje of in de stuurboord motor van een aantaxiënde Airbus kunt worden gezogen. En als we bij de douane onze alcohol, honden, varkens en Mariabeelden in verzekerde bewaring tot onze terugreis hebben gesteld – geen van dit alles mag je in dit Islamitische vakantieparadijs invoeren – staan we buiten, wat een kade is. En daar ligt onze 'watertaxi' naar het twintig minuten verderop gelegen Paradise Island Resort op het eilandje Lankanfinolhu; onze bestemming voor de komende drie dagen.

Dankzij de twee 250PK buitenboordbeulen achter onze boot lijkt het stukje varen meer op vliegen dan onze feitelijke vlucht vanuit Colombo, waar we afscheid hebben genomen van onze reisbegeleiders

Lot en Dewa, Ajith en Priyanthe, en meren we in no-time af in het haventje van ons resort. De zee is opaal, het weer perfect en na een laat diner leggen we ons te rusten in onze strandbungalows, benieuwd naar wat de morgenstond brengt.

En die brengt een overweldigend tropische prentbriefkaart van hoge blauwe luchten met voortzeilende bloemkoolwolken, een turkooisblauwe glasheldere zee, wit koraalstrand en . . . palmbomen! Nou ja, die had je in Sri Lanka ook, maar hier maken ze het plaatje compleet. Later zouden we ons afvragen wat God eigenlijk in Frankrijk zoekt – hier is het toch veel beter?

Ik doe een was en span m'n dertig meter gifgroene Srilankaanse waslijn tussen de palmbomen voor ons 'knoekhuisje', wat in een Centerparcsachtig rijtje van identieke exemplaren niet direct aan het strand staat, maar een ruime vijftig meter erachter. Al snel spreken de burens er schande van, het lijkt wel een achterbuurt zo. Maar het blijkt een handig oriëntatiepunt voor de omwonende reisgenoten te zijn om hun huisje terug te vinden. Tegen de tijd dat ik weet dat het eigenlijk niet mag, een waslijntje spannen door de knoek van ons viersterrenresort, is de was al droog.

Het lijkt eigenlijk niet erg op de Curaçaose knoek die zo stekelig is dat je al snel bezaaid bent met cactus- en picastruikonderdelen. Hier is alles aangenaam en rond, en is de enige schade die je kunt oplopen een kokosnoot op je kop krijgen. De hagedisjes zijn ook anders; ze lopen vreemd waggelend op hun hoge poten. Ronduit grappig zijn de kleine heremietkreeftjes die zich af en toe in hun schelpje

het huisje binnen schuiven. Maar ook hier waait de passaatwind; aan de voorzijde door terrasdeur en raam naar binnen, door de openstaande buitendouchedeur weer eruit. Er zijn hier geen kabrieten, honden of dieven, dus kan de boel ook 's nachts openblijven. Heerlijk; veel beter dan de airco. Het voelt dus wel verwant aan.

Maar het eiland is wel veel kleiner! Negenhonderd meter lang bij tweehonderd meter breed. Langs de receptie loop je in een paar minuten, langs de afgrijselijkesouvenirwinkel (prachtig:

louter met tropische strandtaferelen beschilderde schelpen en boomstamschijven!) naar de andere kant waar zich de boven water gebouwde vinexwijk van Paradise Island bevindt. Een klein rondje brengt je via de boten- en surfplankenverhuur (helaas; ik kan het niet meer . . windsurfen) terug naar het openluchtrestaurant en de bar annex disco bij het dolfijntjeszwembad. Langs de andere kant loop je via 'ons' straatje of dat aan de Vinexkant naar de vrachthaven, waar de victualiën voor de opvarenden van Lankanfinolhu worden aangevoerd, en hun afval wordt verscheept naar de brandende giftige vuilnisbelt van Malé, de definitieve keerzijde van dit paradijs. Tegen het haventje woont ook de 'bemanning' van ons eiland, er ligt een voetbalveld en er schijnt zelfs een moskee te zijn. Zonder toeters en bellen overigens; er is geen muezzin te horen.

Van de receptie voert een steiger naar de passagiershaven, waar je ook een op palen staand pizzarestaurant en de duikschool hebt. Het restaurant blijkt later de beste snorkelplek te zijn; eronder wonen Nappie de napoleonvis, een mak gevaarte van anderhalve meter, en Johannes de zwartpuntrifhaai die juist weer erg schuw is, maar door zijn gehaaid uiterlijk wel wat spreekwoordelijk stof doet opwaaien wanneer hij langs komt flitsen. En verder barst het natuurlijk van de meest uiteenlopende visjes die er aan gewend zijn dat ze gevoerd worden, en ongevraagd aan je vingers knabbelen. Het koraal is een ander verhaal; het is voor 95% afgestorven, al lijkt op veel plekken het weer aan te groeien.

Vanuit het haventje kun je snorkelexcursies maken naar riffen in de buurt. Daar vind je hetzelfde beeld. De eerste dag varen we op een traditionele boot met veel Chinese toeristen. Eentje heeft zelfs een grote zwemband bij zich! Als we eenmaal voor anker gaan doen de Chinezen niets anders dan spartelen rond de boot, die gelukkig ver genoeg van het rif ligt om de vissen niet te verstoren. De tweede dag varen we – dit keer Chineesloos - naar een fabriekseilandje in de richting van Malé, waar bij het haventje zich de grote verrassing bevindt: een enorme meute pijlstaartroggen die welhaast de hele bodem lijken te bedekken. Indrukwekkend!

Je leest het al een beetje. Wanneer je de zee of het strand geen warm hart toedraagt, heb je niet veel te zoeken of te beleven op dit atoleilandenrijk. De enige stad is Malé en dat is nou ook niet echt een bruisende metropool. Nee, je ligt onder een palmscherm aan het strand of aan het dolfijntjeszwembad, lezend en lurkend aan een naar rum en mango smakende cocktail met een ananasschijf en parasolletje, of je steekt je in een duikbril-met-snorkel gehulde snufferd onder water om je in een aquarium te wanen. Al vormen de waanzinnige maaltijden ook een lokkertje; in het openluchtrestaurant staat een cruiseschipgroot en –uitgebreid buffet, wat in ons geval inbegrepen is – full board, dus ontbijt, lunch en diner. Bij onze tafelsessies komt Mohammed ons van een drankje voorzien. Mohammed is een echte local; hier geboren en getogen. 'My father was fisherman, my grandfather was fisherman, my greatgrandfather – all fishermen.'

Grijnzend: 'All but me.' Zou Mohammed soms God zijn die Frankrijk achter zich heeft gelaten? Iedereen loopt met hem weg; toeristen en collega's. Hij zorgt er voor dat je hier definitief meer weg wilt, samen met dat buffet en de tropische setting. Maar dan? Je groeit klem als je hier te lang blijft en past dan niet meer door het detectiepoortje van het vliegveld – de enige weg naar buiten. Dan blijft er slechts één weg om dit paradijselijke, in het midden van een onmetelijke oceaan gelegen eilandenrijk te verlaten: door-groeien tot een walvis en het ruime sop kiezen.

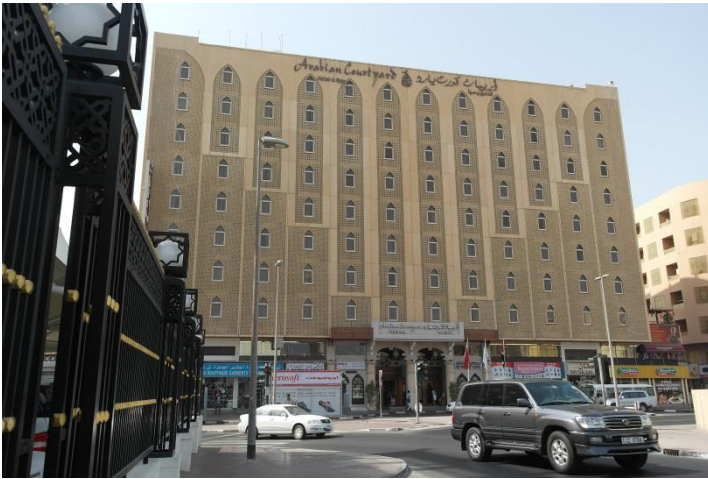
8. 'El-è-boué-boutou-i-chlak'

Dat is het zinnetje wat voor mij synoniem zal blijven met Dubai. Dat krijg je, als je twee dagen lang deze megalomane stad doorkruist per metro. Het betekent: 'deuren gaan sluiten' en je hoort het dus na iedere stop. De Dubaise metro is een afspiegeling van de stad die hij doorkruist: gloednieuw en hypermodern. De treinen rijden zonder bestuurder en alle stations – ook de bovengrondse – zijn airconditioned. De metro's rijden via een met deuren afgesloten glazen tunnel de stations in, zodat de warmte netjes buiten blijft. Daartegenover staat dat het reizen ermee spotgoedkoop is; een dagkaart kost maar 16 Dirham – ongeveer drieëneenhalve Euro. En die is ook nog eens geldig op de bussen en de 'abra's'- de waterbussen op Dubai Creek.

Het was wel even wennen om zonder de reisgenoten nog een staartje aan de vakantie te plakken. Op de afslag van douane en transfer namen we afscheid, waarna ik al snel met versgewisselde Dirhams en mijn bagage de taxistandplaats voor Terminal 3 van Dubai International Airport, of DXB zoals men hier liefkozend noemt, opzocht. En

al even snel had ik ingecheckt bij mijn viersterrenhotel in Bur Dubai, vlak achter het Al Fahidi Fort wat uit 1799 stamt en het oudste gebouw hier is. Dat een en ander tussen twee en drie in de vroege morgen plaatsvond mocht geen naam hebben; de serviceverlening staat op een hoog plan in deze stad. En zo zocht ik mijn bedje op in kamer 603 en lag al lekker op een oor, terwijl mijn reisgenoten nog aan het wachten waren op hun aansluitende vlucht naar Amsterdam.

De volgende ochtend open ik de gordijnen. Het licht is zandkleurig en de bebouwing idem dito. In de verte zie ik het silhouet van de vijftien kilometer verderop staande Burj Khalifa, 's wereld's hoogste gebouw, met daarvoor de Emirates Towers – de eerste, reeds lang (toch al een jaar of

vijftien) overvleugelde iconen van Dubai. Het is de hoge toren die mij trekt, en net als in een droom die ik ooit had – per trein ernaartoe – is het de metro die mij er in een half uurtje heen brengt. En als je hem van dichtbij ziet, dan schrik je haast hoe hoog het ding is. Het zou maar een paar uur later zijn dat ik met de snelste lift ter wereld – het ritje omhoog duurt maar 45 seconden – omhoog zou gaan naar 'At the Top' op de 124e etage, die in z'n geheel is gewijd aan de hoogtefetisjist. Je hebt er de hoogste publieke toiletten ter wereld en je kunt zelfs naar buiten. En dan sta je daar, op 454 meter boven de grond en gooit je hoofd in de nek, en dan kijk je nòg eens op tegen een 374 meter hoge wolkenkrabber. Het is absurd gewoon, 828 meter hoog, en ook nog eens redelijk nutteloos. Ik bedoel maar, het waait amper en toch voel je het gebouw licht bewegen. Van voor naar achter, stil, van links naar rechts, stil. Een paar centimeters maar. Hoe kun je hierin wonen of werken? Je wordt hier zeeziek. Het is leuk voor het Guinness Book of Records en voor de toeristen, en het heeft ook een enorm 'kijk ons eens!'-gehalte. Maar onder ons gezegd en gezwegen, voor de techneut zoals ondergetekende is het natuurlijk een prachtig – letterlijk! - hoogstandje. Iedere keer trekt die toren mijn bewonderende blikken weer. Wat een eer om hier te mogen zijn

Het is ook leuk voor de souvenirjager. Zowel boven als bij het verlaten word je gedwongen door de 'gift shop' te lopen. Je hebt een ruime keuze aan torens: als koelkastmagneet of in een 'snow globe' – hoe toepasselijk hier in de bloedhete woestijn! – of gewoon als toren, geheel ingelegd met kristallen. Of als Lego-toren. Alleen aan T-shirts doen ze niet; de Verenigde Arabische Emiraten zijn een poloshirtland.

Zowel in- als uitgang van 'At the Top' bevinden zich in de Dubai Mall, en dat is ook weer het grootste overdekte

winkelcentrum ter wereld. Stel je Amsterdam voor, snij dat in vier parten, stapel ze op elkaar – dan heb je ongeveer het juiste beeld. Één miljoen vierkante meter, 1200 winkels, een full-size Olympische ijsbaan, een zeeaquarium en ook nog eens een dertig meter hoge waterval – wat kan een mens zich nog meer wensen?

Uuumm . . misschien de grootste overdekte skihal ter wereld? Daarvoor moeten we weer terug naar de metro, en nog eens tien kilometer verder van Bur Dubai vandaan – naar de Mall of the Emirates. Die is ongeveer zo groot als Utrecht-onder-één-dak en daar heb je – je ziet hem bij aankomst al als een enorme aluminium worst schuin omhoog steken boven de nep-Florentijnse buitengevel en glaskoepels – Ski Dubai. Ik ga er de tweede dag vroeg heen om de drukte voor te zijn, en verdorie – je hebt er binnen zowaar het ‘als-de-eerste-de-versgeprepareerde-piste-af’-gevoel. Gehuld in een Ski Dubai-pak en met behoorlijk nieuwe, keurig op gewicht afgeregelde Rossignol-skies en –schoenen zoef ik twintig keer de vierhonderd meter lange en zestig meter hoge sneeuwelling af. In het midden, naast de ‘Obstlerhütte’, heb je zelfs een stukje rode piste. In tegenstelling tot het

windsurfdêbacle op de Malediven blijkt hier dat ik nog steeds kan skiën, al zijn de korte carveski’s wel even wennen.

Maar je zou haast vergeten dat het buiten weer richting 40° loopt! Hierbinnen is het minus één, maar dat belet de energiestrijke Emirati’s niet om het buitenterras van de ‘Obstlerhütte’ te veraangename met terrasheaters.

Trouwens, Obstler zal niet op de kaart staan in dit land, waar het publiekelijk verhandelen en nuttigen van alcohol verboden is. Braaf klinken door buurt, winkelcentrum en zelfs vliegveld vijf keer per etmaal de oproepen tot gebed, maar ik heb niemand -wappo- zijn gebedsmatje ervoor zien uitrollen. Sterker nog, negentig procent van de bevolking is ‘expat’ – gastarbeider uit de Filipijnen, Sri Lanka of India. Deze mensen runnen de winkelcentra en attracties en bezemen de glanzendmarmeren vloeren van de metrostations. De Emirati’s zelf draaien hun rondjes in de vierzitsstoeltjeslift van Ski Dubai – nee, van de hele stad. Mannen en jongetjes zijn vaak obsceen dik, het lijkt soms wel een toekomstnachtmerrie. Emiratenvrouwen en –meisjes zijn natuurlijk altijd dun . .

De vriendelijke expats zijn trouwens niet verantwoordelijk voor de hoffelijkheid van deze stad. Want als ik het traject hotel-metrostation loop, dan zijn het ook de lokale uitbaters – opvallend veel schoenmakers – die voor hun winkel staand, mij een unaniem ‘Good morning Sir, how are you?’ toewensen. Nergens word je in je kraag gegrepen om een lerenjassenwinkel ingesleurd te worden. Onderhandelen doen ze hier ook bijna niet, of het moet in de goudsoeks van Deira zijn, een plek die ik vanwege de heersende temperaturen van 45° bij een luchtvochtigheid van 70% niet bezocht heb. Ook al went het snel. En naast die hoffelijkheid hebben de mensen een goed gevoel voor humor. En dat verklaart het magnetisme van deze stad. Niet de hi-tech hoogstandjes, de 100-etages-plus-wijk rond Dubai Marina op een plek waar vijftien jaar geleden nog niks dan zand was, de overdonderende, uit de zee getrokken Jumeirah Palm met z’n luxe appartementen en hotels, tunnels en bruggen en monorail, de soms belachelijk luxe winkelcentra – nee, het zijn de mensen. Oké, het wet en recht zullen op menselijk vlak niet allemaal deugen in deze wankele nieuwe beschaving die zich inmiddels aan de olie heeft weten te onttrekken – nee, het is de gastvrijheid.

En die strekt zich tot de thuisvlucht, die ik – o toeval! Ook weer zo’n eerdere droom volgend – mag doorbrengen aan boord van de businessclass op de etage van een van Emirates’ nieuwste Airbus A380 superjumbo’s. Dit slaat alles; eten vanaf een met linnen, porselein, tafelzilver en kristal gedekte tafel, een drankje – ze hebben m’n favoriete whisky, de Glenfiddich Solera reserve – aan de bar en een persoonlijke lederen fauteuil die je kunt omtoveren in een bed. Met matras. En een echt dik kussen. Een droomvlucht. Zucht . .